

Hannas gymnasiearbete inriktat mot yrket undersköterska inom hälso- och sjukvård

Följande exempel beskriver Hannas gymnasiearbete som är inriktat mot yrket undersköterska inom hälso- och sjukvård, inom examensmålen för vård- och omsorgsprogrammet. Hanna genomför sin uppgift tillsammans med en annan elev, men i exemplet är fokus på Hannas gymnasiearbete. I exemplet sker genomförandet i form av ett rollspel (case), där patienterna spelas av två statister.

Hannas uppgift

Hanna har fått i uppgift att i sitt gymnasiearbete planera och sköta dagligvård för två patienter på en medicinavdelning tillsammans med en annan elev. Eleverna ska som första uppgift skriva en grundberättelse till ett rollspel som utspelas under ett arbetspass på en medicinavdelning. Patient 1 är i 55-årsåldern, har hjärtsvikt och venöst bensår. Patient 2 är i 60-årsåldern, har haft en stroke och har insulinbehandlad diabetes.

Hanna ska tillsammans med den andra eleven utforma en utvärdering till statisterna för att få reda på patienternas upplevelse av arbetet. Eleverna ska utvärdera samarbetet och den gemensamma arbetsinsatsen bland annat med hjälp av statisternas utvärdering. Hanna ska dessutom göra en skriftlig utvärdering av sin planering, förberedelse och arbetsinsats. I sin utvärdering ska hon ge förslag på alternativa lösningar och redogöra för etiska frågeställningar kopplat till arbetet med patienterna.

Hannas gymnasiearbete

Planering

Hanna och den andra eleven skriver en grundberättelse till rollspelet utifrån patienternas dagligvård på en medicinavdelning. De skriver uppgifter såsom personlig hygien och påklädning, förflyttningar med hjälpmedel, puls och blodtrycksmätning samt dryck och urinmätning. Dessutom skriver de om kontroll av blodsocker och insulingivning samt måltidsstöd och rehabilitering med träning.

Innan de startar planeringen för det praktiska genomförandet stämmer de av grundberättelsen med medbedömaren.

Eleverna planerar patienternas vård och omsorgsbehov ur ett helhetsperspektiv. Under planeringen går eleverna igenom diagnos, symptom och behandling. Hanna planerar ett hälsofrämjande samtal med patient 1. Dessutom förbereder Hanna patientdokumentation och hur hon ska kommunicera med patienterna och anhöriga.

Eleverna diskuterar hur de ska utvärdera patienternas upplevelse och kommer fram till att de ska göra en enkät. Tillsammans tar eleverna fram enkäten som statisterna ska fylla i efter arbetspasset. Enkäten innehåller bland annat frågor om elevernas bemötande och handlag.

Inför arbetspasset förbereder Hanna och den andra eleven vårdsalen genom att kontrollera att utrustning, material och hjälpmedel finns tillgängliga. Därefter iordningställer eleverna vårdsalen för arbetet.

Genomförande

Dagen startar med att eleverna får en morgonrapport av sjuksköterskan. Därefter gör eleverna en gemensam fördelning av de arbetsuppgifter som ska utföras under arbetspasset. Hanna knackar på dörren, spritar händerna innan hon presenterar sig för patienterna och frågar hur natten har varit.

Hanna börjar med att kontrollera och dokumentera patienternas puls och blodtryck. Därefter diskuterar hon med patient 1 hur morgontoaletten ska utföras. Efter samtycke med patienten tar Hanna på en stödstrumpa på det friska benet och assisterar sedan till toaletten. Där sätter hon ett bäcken, mäter urinmängden och kontrollerar patientens vikt. Hanna dokumenterar resultaten och hjälper patienten med hygien. Därefter stöder och hjälper Hanna patienten vid påklädningen och assisterar till en vilstol.

Efter att den andra eleven har kontrollerat den andra patientens blodsocker, gett insulin och gjort morgontoaletten i sängen, gör eleverna tillsammans påklädningen av patient 2 och förflyttar till rullstol.

Eleverna tar sedan patienterna till frukost och frågar vad de önskar äta. Hanna serverar frukost och ger måltidsstöd som innehåller assistans och kontroll av bland annat dryckesmängd. Under måltiden skapar eleverna en stund av social samvaro med patienterna. Eleverna ställer tillsammans i ordning efter frukosten, dokumenterar dryckesmängden, bäddar sängarna och städar vårdsalen.

Hanna överlämnar sin dokumentation kring puls och blodtryck, vätske- och urinmättningslistan samt vikt till sjuksköterskan.

Hanna desinficerar sina händer och tar därefter bort bindorna på patient 1. Hon visar såret för rondon (ansvarig lärare och medbedömaren) som beslutar att ändra ordinationen av omlägningsmaterial. Hanna hämtar nytt omlägningsmaterial och den andra eleven assisterar Hanna vid omläggningen. Därefter polstrar och kompressionslindar Hanna patientens ben med 8-talsturer. Hanna dokumenterar i sårvårdsjournalen för patienten.

När rondon fortsätter till andra patienter har Hanna och den andra eleven rast.

Efter rasten förbereder den andra eleven gångträningen för patient 2. Tillsammans genomför eleverna gångträningen med hjälp av gångbälte och två levande stöd i korridoren. Under gångträningen blir patienten ledsen och vill inte träna. Hanna uppmuntrar och motiverar patienten som efter ett tag kan slutföra träningen. Därefter förflyttar eleverna gemensamt patienten till sängen för vila.

Hanna håller ett hälsofrämjande samtal med patient 1. De samtalar om positiva livsstilsfaktorer och Hanna ger hälsofrämjande rekommendationer utifrån patientens diagnos.

Arbetspasset avslutas med muntlig avrapportering till sjuksköterskan och sårvårdsjournalen överlämnas.

Utvärdering

När arbetspasset har avslutats lämnar Hanna enkäterna till statisterna. Hanna och den andra eleven har i anslutning till arbetspasset ett reflekterande samtal kring dagens arbetsinsats. Medbedömaren lyssnar på samtalet och ställer frågor.

Senare utvärderar eleverna tillsammans sin gemensamma arbetsinsats bland annat med hjälp av statisternas enkätsvar.

Hanna gör slutligen en skriftlig utvärdering utifrån ett helhetsperspektiv på den vård och omsorg som patienterna har fått. I den skriftliga utvärderingen beskriver Hanna genomförda arbetsinsatser, diskuterar etiska frågeställningar och ger förslag på alternativa lösningar.

Om bedömningen i exemplet

Det är utifrån målen för gymnasiearbetet som läraren med hjälp av medbedömaren bedömer om Hannas gymnasiearbete är godkänt eller inte. I examensmålen för yrkesprogrammen framgår följande mål för gymnasiearbetet:

Gymnasiearbetet ska visa att eleven är förberedd för det yrkesområde som gäller för den valda yrkesutgången. Det ska pröva elevens förmåga att utföra vanligt förekommande arbetsuppgifter inom yrkesområdet. Gymnasiearbetet ska utföras på ett sådant sätt att eleven planerar, genomför och utvärderar sin uppgift. Gymnasiearbetet kan utformas så att det ger eleverna möjlighet att pröva sitt yrkeskunnande i företagsliknande arbetsformer.

I det här exemplet har läraren som stöd för bedömningen av Hannas gymnasiearbete även använt sig av den lista med punkter som finns i boken *Gymnasieskola 2011*. En sådan lista som stöd för bedömningen av gymnasiearbetet har tagits fram för varje nationellt program inom gymnasieskolan och den kan även användas inom vuxenutbildningen. Läraren har dock anpassat listan till Hannas yrkesområde och uppgift samt till vad som Hanna har möjlighet att visa i sitt gymnasiearbete.

De kunskaper, färdigheter och förmågor som anges i listan förväntas Hanna visa på ett yrkesmässigt sätt, men utifrån de förväntningar som kan ställas på den som är ny i yrket. I samband med att Hanna får reda på sin uppgift för gymnasiearbetet, får Hanna även information om grunderna för bedömningen. Det innebär i exemplet

att läraren och Hanna tillsammans går igenom punkterna nedan, innan Hanna genomför gymnasiearbetet.

Hanna förväntas i sitt gymnasiearbete visa:

- kunskaper om människan utifrån fysiska, psykiska och sociala aspekter vid hälsa, ohälsa och funktionsnedsättning, i samband med dagligvården av patienterna,
- kunskaper om arbetsmiljöns betydelse för fysisk, psykisk och social hälsa,
- färdigheter i att planera, genomföra, utvärdera och dokumentera arbetsuppgifter på ett yrkesmässigt sätt,
- färdigheter i att dokumentera för information och kommunikation med patienter och anhöriga,
- färdigheter i att använda relevant medicinsk och teknisk utrustning utifrån gällande bestämmelser samt på ett sätt som är säkert för patienter och personal,
- förmåga att värdera kvaliteten på det egna arbetet,
- förmåga att arbeta med ett etiskt förhållningssätt,
- förmåga att bemöta, kommunicera och samarbeta med patienter med respekt för den enskilda individens förutsättningar och behov,
- förmåga att analysera och lösa problem som uppkommer under arbetets gång, med omdöme och med fokus på patienternas bästa, samt
- förmåga att på ett relevant sätt samarbeta med annan personal och ta ansvar för arbetsuppgifterna.